

Adherence in oral medication

verpleegkundige zorg alom belangrijker

Mevr. D. van der Biessen MANP
verpleegkundig specialist & PhD kandidaat

Erasmus MC Kanker Instituut, Rotterdam
Drug Development Centre

Disclosure belangen spreker

Potentiele belangenverstrengeling	
Voor bijeenkomst mogelijk relevante relatie met bedrijven	Geen
<ul style="list-style-type: none"> • Sponsoring of onderzoeksgeld • Honorarium of andere (financiële vergoeding) • Aandeelhouder • Andere relatie, namelijk...	Geen

Stelling 1

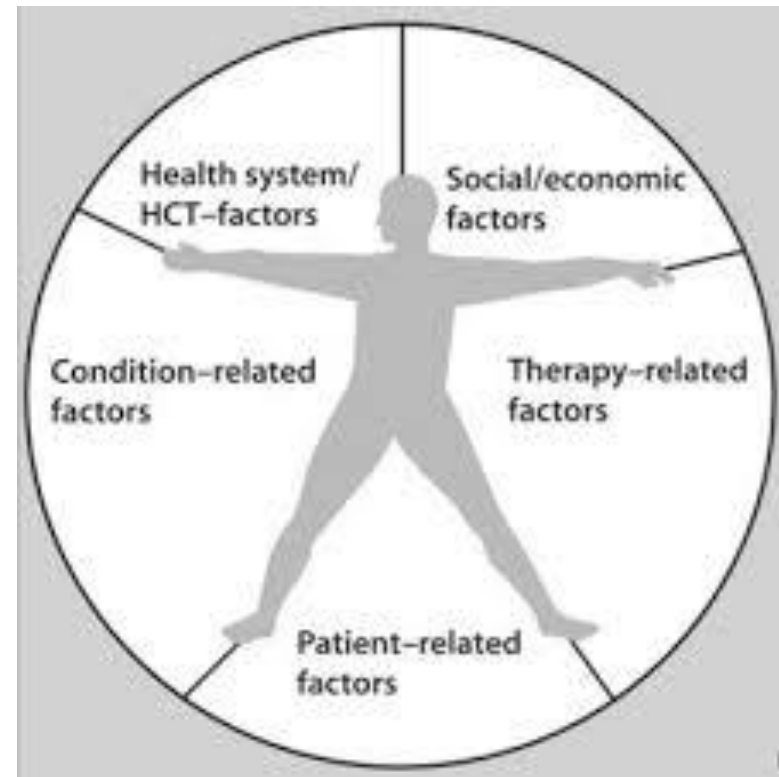
> 50% van de patiënten met kanker zijn
therapietrouw

Steek je hand op indien akkoord

Orale oncolytica

- Therapietrouw varieert van 16 – 100 %¹
- Meestal levensverlengend
- Rol zal toenemen

¹J. Hugtenburg; Farmamagazien 2015

Addressing Challenges in Oral Anti-Cancer Agents

Kristine B. LeFebvre, MSN, RN, AOCN

Verpleegkundige

- Opleidingseisen verpleegkundige die orale antikanker middelen toedient

Patiënt

- Gezondheidsvaardigheden, voorkennis en vragen

Uitleg

- Uitleg doel, werking en bijwerkingen
Afspraken ten aanzien van monitoren van bijwerkingen

Onderzoek

- Hulpmiddelen voor patiënt en professional om orale antikanker therapie te doen slagen

Hoe geregeld op de werkvloer

- Opleiding verpleegkundigen
  - Oncologie verpleegkundigen
  - Verpleegkundig consulenten
  - Verpleegkundig specialisten → voorschrijfbevoegdheid oncolytica
- Regulering bijhouden competentie
  - Locaal → eisen werkplek
  - Landelijk → kwaliteitsregister

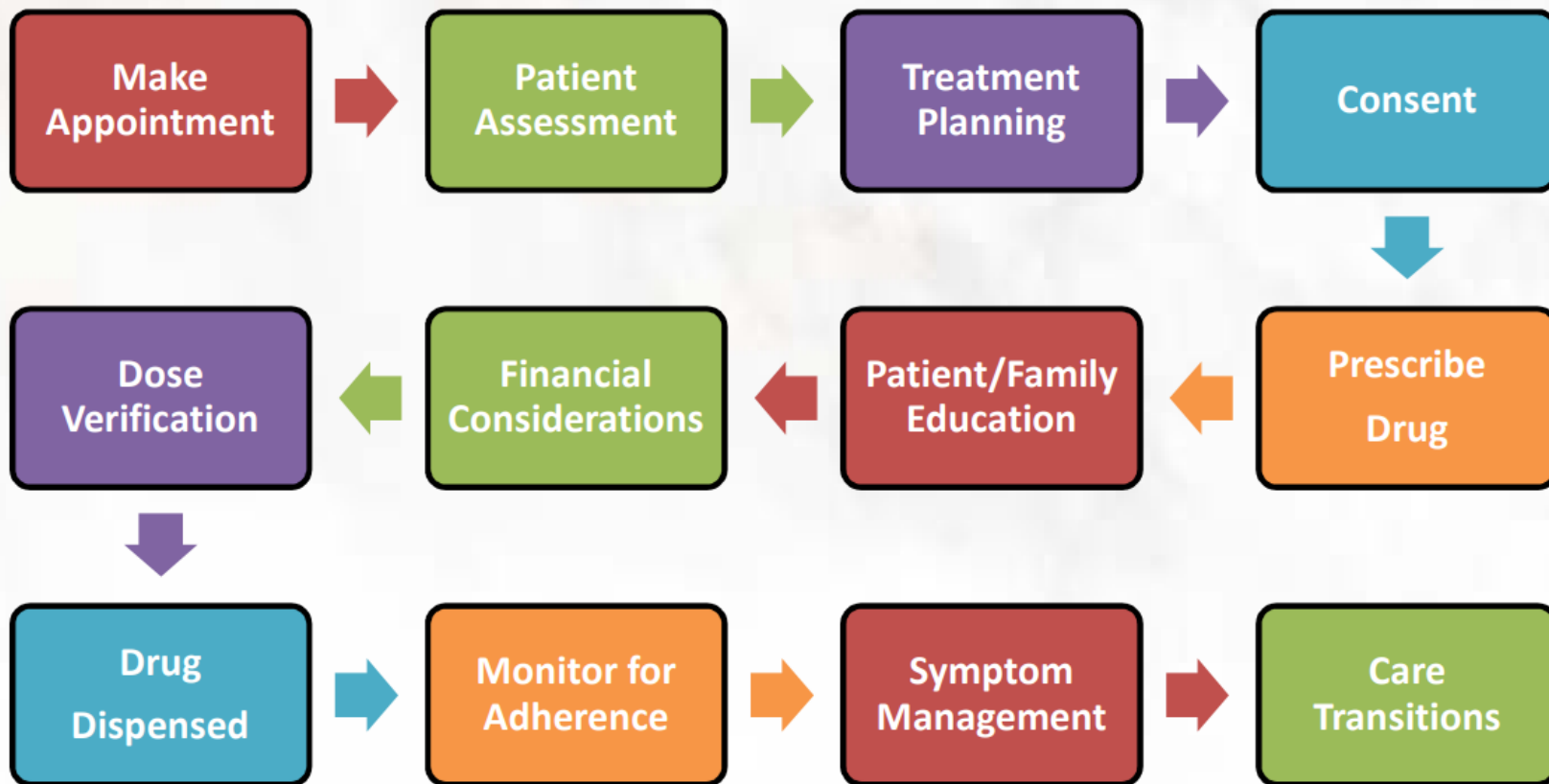
Veiligheid

- Hoe lokaal geregeld
- Patiëntenstroom 'patient flow'
- Verantwoordelijkheden
  - Samenwerking met voorschrijver en apotheek
- Problemen
- Procedures
- Evalueren proces

Review Patient Flow

Voorlichten patiënt en familie

- Mondelinge en papieren/digitale informatie voor start behandeling
  - Medische voorgeschiedenis
    - Eerste behandeling
    - Adjuvante behandeling
    - Controle van ziekte in gemetastaseerde zetting
  - Bijwerkingen
  - Interactie met andere geneesmiddelen
  - Interactie met voedsel
  - Veilig opslaan van medicatie

IK ZEI INDERDAAD VUF KEER HETZELFDE.
MAAR PATIËNTEN BUIKEN MAAR
20% VAN ALLE INFORMATIE
TE ONTHOUDEN!

Illustratie: Marcel Jurrrens

Bijwerkingen

- SIB op maat
  - Database met bijwerkingen van oncologische middel
  - Vaak voorkomende bijwerkingen
  - Samengesteld door IKNL
- Farmaceut
  - Voorlichtingsmateriaal
  - Dagboekjes
- Voor patiënten: kanker.nl

Interactie andere medicatie

- Kan leiden tot een verandering in effect en bijwerkingenprofiel
- Praktische oplossingen
  - Stop andere medicatie, als dit kan
  - Switch als dat mogelijk is (SSRI absolute contra-indicatie bij tamoxifen)
  - Splits → haal inname tijden uit elkaar (TKI en PPI)
→ neem TKI met wat cola in)

Stelling 2

Orale oncolytica kunnen veilig met cola worden ingenomen

Indien akkoord: steek je hand op

Interactie met voeding¹

- Grapefruit → minder goed afbreken, meer bijwerkingen
- Alcohol → kan leverenzymen beïnvloeden
- Cola → remt werking maagzuurremmers
- Voedings- of kruidensupplementen

- Dhr J, 72 jaar, NSCLC
- Participeert in studie
- Vorige studie → cola studie; erlotinib & protonpomprenners
- Neemt nu ook studiemedicatie, CMET remmer, met cola
- Goede respons echter veel bijwerkingen, hoge spiegels

Voorlichten patiënt en familie

- Omgaan met excretie materialen
- Vervolg afspraken en onderzoeken
- Contactgegevens
  - Bijwerkingen
  - Algemene vragen
- Herhaal recept
- Schema dosering, gebruik kalender of doseer app
- Gemiste dosering

Hulpmiddelen bij overzicht op medicijnen

Vilans
hulpmiddelenwijzer

Home Hulpmiddelen ▾ Over ons 🔍 Zoek

U heeft gefilterd op: [Zorgen en verzorgen](#) ✕ [Medicijnen nemen](#) ✕
[Overzicht op medicijnen houden](#) ✕

Hulpmiddelen (3)

Filter opties

Activiteiten

- [Zorgen en verzorgen](#) ✕
- [Medicijnen nemen](#) ✕
- [Overzicht op medicijnen houden](#) ✕

Speciaal bij

- [Beroerte \(CVA\) \(1\)](#)
- [Blind of slechtziend \(1\)](#)
- [COPD \(1\)](#)

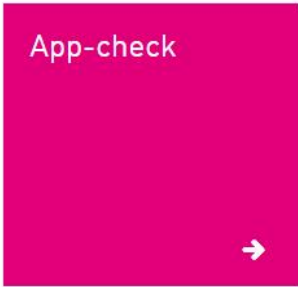
Apps voor medicijn h...

Medicijndozen

Medicijnhorloges

ALS U DIT AL NIET BEGRIJPT, HOE KUNT U
DAN EEN BEDRIJF RUNNEN?!

Illustratie: Marcel Janssens

- Dhr R, 68 jaar, gemetastaseerd CRC, fase-I studie; M13DAP: PD-0325901 (MEK-remmer) in combinatie met Dacomitinib (EGFR-remmer)
  - Niet in combinatie met voedsel of protonpompremmers
- Profylactische antibiotica (doxycycline) mag pas 2 uur na algeldraat worden ingenomen
- Daarnaast pijnmedicatie
- Orale mucositis en rash gr 2

Managen bijwerkingen

- Situatie bij start in kaart brengen
  - Digitale tools
  - CTC criteria
- Wie en in welke mate verantwoordelijk
- Proces bespreken met patiënt
  - Telefonische triage
  - Bezoek polikliniek
  - Acute zorg

Managen bijwerkingen

- Symptoom management
  - Specifieke klachten (ALTIS)
    - Aard
    - Lokalisatie
    - Tijdsverloop
    - Invloeden
    - Samenhang, beleving

FOKKE & SUKKE
STELLEN VLOT DE
DIAGNOSE

Stelling

Oncologie verpleegkundigen hebben voldoende competenties om therapietrouw te bevorderen

Indien akkoord: steek je hand op

Hulpmiddelen ONS

- MASCC - <http://www.mascc.org/MOATT>
- ONS Oral Chemotherapy Guide - <https://www.onsoralchemoguide.com/>
- ONS Oral Adherence Toolkit - https://www.ons.org/sites/default/files/ONS_Toolkit_ONLINE.pdf
- ACCC Implementing Oral Oncolytics - <https://www.accccancer.org/resources/pdf/Implementing-Oral-Oncolytics-final.pdf>
- Oral chemotherapy Education sheets - <http://oralchemoedsheets.com/>

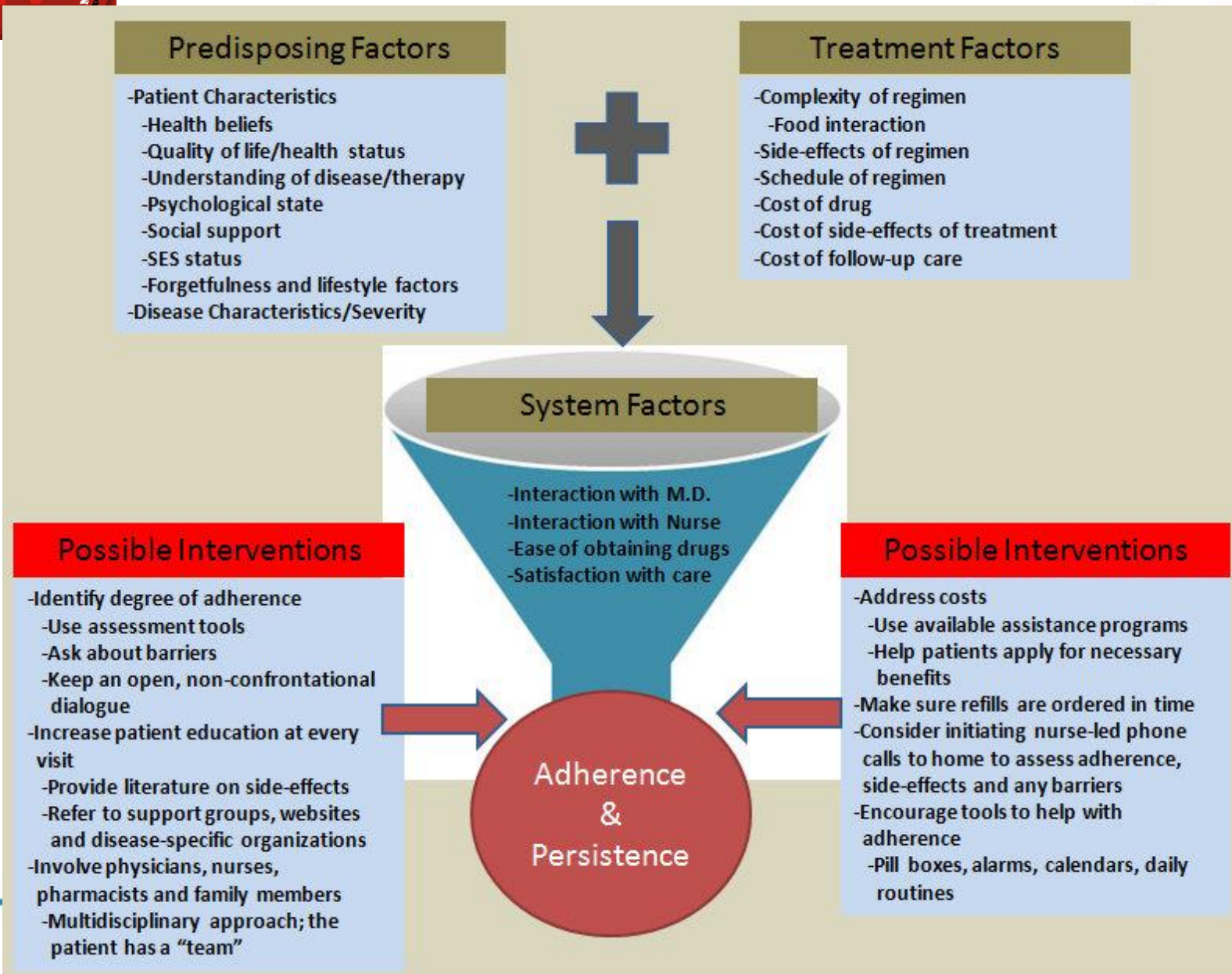

- SIB op maat
- [https://richtlijndatabase.nl/richtlijn/pijn bij kanker/voorlichting en educatie bij pijn bij kanker/therapietrouw patienten met pijn bij kanker.html](https://richtlijndatabase.nl/richtlijn/pijn_bij_kanker/voorlichting_en_educatie_bij_pijn_bij_kanker/therapietrouw_patienten_met_pijn_bij_kanker.html)
- Veel onderzoek naar therapietrouw
- Voorlichtingsmateriaal via farmaceut

Conclusie: therapie trouw

Referenties

- • Agency for Healthcare Research and Quality. (2014). *AHRQ PSNet patient safety primer: Medication reconciliation*. Retrieved from <http://psnet.ahrq.gov/primer.aspx?primerID=1>
- • Armor, B.L., Wight, A.I., & Carter, S.M. (2014). Evaluation of adverse drug events and medication discrepancies in transitions of care between hospital discharge and primary care follow-up. *Journal of Pharmacy Practice*. doi:10.1177/0897190014549836
- • Association of Community Cancer Centers. (2016). Steps to Success: Implementing Oral Oncolytics. <http://resources.acc-cancer.org/oral-oncolytics/>
- • Bettencourt, E. (2014). Oral chemotherapy – What your patients need to know. *Oncology Issues*. November-December 2014: 44-51. www.acc-cancer.org.
- • Irwin, M & Johnson, LA (2015). Factors influencing oral adherence: Qualitative metasummary and triangulation with quantitative evidence. *Clinical Journal of Oncology Nursing*, 19(Supl.3): 6-35.

Referenties

- Kennelty, K.A., Chewning, B., Wise, M., Kind, A., Roberts, T., & Kreling, D. (2014). Barriers and facilitators of medication reconciliation processes for recently discharged patients from community pharmacists' perspectives. *Research in Social & Administrative Pharmacy*. doi:<http://dx.doi.org/10.1016/j.sapharm.2014.10.008>
- Leifeste, K. (2014). Oral antineoplastics in nononcology units: Moving toward safer ordering, administration, and handling. *Clinical Journal of Oncology Nursing*, 18(4). 411-3.
- Neuss et al., 2016 Updated American Society of Clinical Oncology/Oncology Nursing Society Chemotherapy Administration Safety Standards, Including Standards for Pediatric Oncology. *Journal of Oncology Practice*. Published online before print November 21, 2016. DOI: 10.1200/JOP.2016.017905
- Oncology Nursing Society. (2017). Oncology Nursing Society position on the education of the nurse who administers and cares for the individual receiving chemotherapy, targeted therapy, and immunotherapy. Retrieved from <https://www.ons.org/advocacypolicy/positions/education/chemotherapy-biotherapy>.

